

OPIS ISTOTNYCH ZAGADNIENI DLA KOMISJI EGZAMINACYJNEJ
DO ZADANIA Z ZAKRESU PRAWA CYWILNEGO
(EGZAMIN ADWOKACKI - 29 MARCA 2017 r.)

1. Zdaniem zespołu do przygotowania zadań na egzamin adwokacki, prawidłowe rozwiązanie zadania wymaga opracowania apelacji zaskarżającej wyrok w części. Zaznaczyć należy przy tym, że polecenie rozwiązania zadania wskazuje w punkcie 1, iż powód oczekuje najlepszej porady prawnej czyli wskazania, czy należy apelację wnieść w całości, w części, czy też od niej odstąpić, a do tego wyraźnie zastrzegł, że nie chce ponosić zbędnych kosztów procesu. Takie polecenie powinno wyraźnie uczulić zdającego na konieczność przemyślenia zadania i sporządzenia apelacji zaskarżającej wyrok w części, bowiem powód wskazuje na potrzebę porady wykluczającej zbędne koszty.

2. Co do zasady nie budzi obecnie wątpliwości w orzecznictwie, że koszty związane z celowym i ekonomicznie uzasadnionym wydatkiem na najem pojazdu mechanicznego objęte są odpowiedzialnością ubezpieczyciela z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych. Nie jest ona przy tym uzależniona od możliwości skorzystania z komunikacji zbiorowej. Na takie rozumienie wskazuje przy tym np. uchwała siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2011 r. III CZP 5/11. Z uchwały tej wynika wniosek, że w świetle art. 361 § 1 i 2 k.c. utrata możliwości korzystania z pojazdu mechanicznego i poniesione w jej rezultacie celowe oraz ekonomicznie uzasadnione wydatki na najem pojazdu zastępczego oznaczają szkodę majątkową. W tej sytuacji zatem naprawienie szkody na podstawie art. 363 § 1 k.c. polegać powinno na zapłaceniu odpowiedniej sumy pieniężnej. Pozwana nie kwestionuje co do zasady obowiązku naprawienia szkody i odpowiedzialności na podstawie art. 822 § 4 k.c. oraz art. 19 w zw. z art. 9 i 9a ustawy z dnia 22 maja 2003 r. *o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych*.

3. W stanie faktycznym sprawy zwrócić należy uwagę, że powód zamieszkuje w miejscu pozbawionym dobrego dostępu do komunikacji miejskiej (dostęp do jednej linii autobusowej, odległość miejsca zamieszkania od przystanku 1.200 metrów, kurs autobusu w godzinach szczytu co 20 minut). Tym samym argument, że zamieszkuje w mieście o dobrze rozwiniętej komunikacji miejskiej, nie mają do niego zastosowania. Niezależnie jednak wyraźnie ustalono, że powód codziennie zawozi swoje 9-letnie dziecko do szkoły. Poruszanie się w takiej sytuacji samochodem nie może być uznane za luksus i utrata samochodu niewątpliwie mogła wiązać się z potrzebą najmu pojazdu.

4. Przesądzenie potrzeby wniesienia apelacji nie oznacza przy tym potrzeby zaskarżenia wyroku oddalającego w całości. Należy mieć na uwadze, że powód:

- a) do 4 kwietnia 2016 r. (do dnia oddania pojazdu do naprawy) posiadał inny samochód (Skoda Fabia), którym mógł się poruszać, samochodem tym nie posługiwał się bowiem inny członek rodziny. Pojazd ten nie miał przy tym standardu znacząco gorszego niż jego podstawowy pojazd. Nie istniały również przeszkody co do poruszania się tym pojazdem. Pojazd ten – co było bezsporne między stronami – został powodowi w dniu 4 kwietnia 2016 r. skradziony, ale do chwili kradzieży istniała możliwość wykorzystywania pojazdu;
- b) mógł - do chwili odstawienia uszkodzonego pojazdu do naprawy - poruszać się tym samochodem, gdyż pojazd nadawał się do jazdy. Uszkodzenia pojazdu dotyczyły bowiem tylko drzwi i otarć lakieru, co nie wykluczało użytkowania samochodu;
- c) zawarł umowy najmu pojazdu zastępczego, które objęły okres przed oddaniem pojazdu do naprawy, okres naprawy do odbioru pojazdu, jak i okres po odebraniu pojazdu. W ocenie zespołu zasadne jest niewątpliwie uzyskanie kosztów najmu pojazdu zastępczego w okresie naprawy pojazdu, to jest od 4 kwietnia 2016 r. do odbioru pojazdu w dniu 22 kwietnia 2016 r. Odebranie pojazdu dzień po zawiadomieniu o naprawie nie może być uznane za niewłaściwe. W okresie przed oddaniem pojazdu powód mógł poruszać się uszkodzonym pojazdem, co sam przyznawał (nie poruszał się nim głównie ze względów estetycznych), jak też miał inny pojazd, którym mógł się poruszać. Okres po odebraniu pojazdu był już ekonomicznie nieuzasadnionym okresem najmu pojazdu i zbędnym z perspektywy naprawienia szkody. Nic bowiem nie stało na przeszkodzie oddaniu pojazdu zastępczego w dniu 22 kwietnia 2016 r.
- d) zawarł umowę co do pojazdu o znacząco wyższym standardzie niż jego uszkodzony pojazd. Nie uzasadniały zawarcia takiej umowy względy estetyczne, na które powoływał się powód. Zgromadzony materiał dowodowy wyraźnie wskazuje, że koszty najmu pojazdu w standardzie odpowiadającym pojazdowi powoda wynosiły nie więcej niż 180 złotych za dobę.

Uwzględniając powyższe, za konieczne uznać należy wniesienie apelacji na pewno co do kwoty 3.420 złotych jako iloczynu 19 dni naprawy pojazdu (od 4.04.2016 r. do 22.04.2016 r.) i kosztów najmu pojazdu o adekwatnym standardzie, to jest 180 złotych.

Nie powinno budzić wątpliwości, że powód będąc zatrudniony na umowę o pracę, nie jest podatnikiem podatku VAT, a zatem odszkodowanie powinno uwzględniać uiszczony przez niego podatek VAT (co do podatku VAT przy odszkodowaniu zob. uchwała 7 sędziów SN z 17 maja 2007 r. III CZP 150/06).

5. Ostatecznie zatem apelacja powinna dotyczyć kwoty wskazanej w punkcie 4 (3.420 złotych). Co do odsetek, nie jest zasadne stanowisko powoda co do żądania odsetek od dnia 30 marca 2016 r. Szkoda powoda w zakresie kosztów pojazdu zastępczego zaistniała najwcześniej w chwili poniesienia kosztów najmu pojazdu zastępczego, a nie w chwili zdarzenia. Odsetki za opóźnienie należne są powodowi z uwzględnieniem art. 817 § 2 k.c. i art. 14 ust. 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. *o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych*, skoro jednak powód zawarł w swoim wezwaniu do zapłaty żądanie uiszczenia należności po 30 dniach od wezwania, odsetki powinny być przyznane i żądane z uwzględnieniem tego terminu na podstawie art. 481 § 1 k.c.

6. Okoliczności wskazane w punktach od 2 do 5 oznaczają zasadność podniesienia zarzutów naruszenia wskazanych wyżej przepisów prawa materialnego.

7. Co do zarzutów wskazać należy, że zdający powinien zwrócić uwagę także na zarzuty procesowe tj.:

- a) potrzebę podniesienia naruszenia przez sąd I instancji prawa procesowego z uwagi na oddalenie wniosków dowodowych dotyczących dopuszczenia dowodu z pierwszej umowy najmu pojazdu zastępczego z dnia 30 marca 2016 r. Dopuszczenie dowodu z tej umowy nie powodowało przedłużenia postępowania. Strona pozwana nie kwestionowała przy tym przed procesem faktu zawarcia tej umowy i brak dołączenia tej umowy do pozwu nie może być uznany za uchybienie;
- b) potrzebę podniesienia zarzutu sprzeczności ustaleń faktycznych sądu z treścią zebranego materiału, bowiem poniesienie przez powoda kosztów najmu pojazdu zastępczego przed 14 kwietnia 2016 r. (na podstawie pierwszej umowy) i zawarcie pierwszej umowy wynikało jasno z drugiej umowy (z 13 kwietnia 2016 r.), w której treści strony wskazały, że jest kontynuacją wcześniej zawartej umowy oraz z wystawionej faktury potwierdzającej zapłatę. Faktura zawiera przy tym podpis wystawcy i odbiorcy oraz wskazanie, że wymieniona w niej kwota została zapłacona.

8. Niezależnie od powyższych okoliczności dotyczących apelacji, zdający powinien zwrócić uwagę, że sąd I instancji niezasadnie zasądził na rzecz strony pozwanej trzykrotną stawkę minimalną kosztów zastępstwa procesowego. Sprawa odbyła się na jednym terminie, nie była szczególnie pracochłonna.